

УДК 745/749.072.2Станкевич

Олена НИКОРАК

**МИХАЙЛО СТАНКЕВИЧ —
ДОСЛІДНИК ТЕОРІЇ
ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА**

Проаналізовано наукові досягнення визначного українського вченого Михайла Станкевича. Головну увагу звертаємо на основні його праці. Дається мистецтвознавча оцінка найбільш значимих теоретичних здобутків автора в галузі декоративного мистецтва.

Ключові слова: Михайло Станкевич, теорія декоративного мистецтва, етноестетика, морфологія, типологія, традиція та інновація, стилістика і семантика.

© О. НИКОРАК, 2018

Михайло Євстахійович Станкевич (1948—2017) — видатний український мистецтвознавець, етнограф, культуролог, педагог, музейник — доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, член Національної спілки художників України, голова секції мистецтвознавства львівської організації Національної спілки художників України, голова Спілки критиків та істориків мистецтва, лауреат премії в галузі культурології, музеєзнавства та мистецтвознавства ім. С. Гординського та премії ім. братів (Богдана та Левка) Лепких, нагороджений Срібною медаллю Національної академії мистецтв України.

Наукова спадщина Михайла Євстахійовича — вагома сторінка в історії розвитку українського мистецтвознавства. У дослідженні цілої низки питань йому належить пріоритет. Ґрунтовну фахову підготовку він набув довголітньою систематизованою мистецькою освітою, спілкуванням з багатьма авторитетними вченими старшої генерації та колегами. Мудрість Михайла Станкевича здобута великою працездатністю, жагою до пізнання та багаторічним досвідом. Йому притаманний був проникливий розум, далекоглядність та здатність осмислювати й глибоко аналізувати загальні процеси вітчизняного мистецтва на тлі стану загальноукраїнського і ширше.

Він відомий в Україні та поза її межами як один з найталановитіших і найпотужніших учених, історик і теоретик декоративного мистецтва. Глибокому вивченню найрізноманітніших його аспектів М. Станкевич присвятив 37 років цілеспрямованої, активної наукової діяльності [4; 5; 7].

Окремі питання досягнень ученого в галузі дослідження пластичних мистецтв високо оцінені провідними вітчизняними мистецтвознавцями [2—13; 18]. Однак теоретичні напрацювання М. Станкевича досі очікують всебічного, ґрунтовного й об'єктивного аналізу фахівців.

Розпочавши в 1980 р. працю в Музеї етнографії та художнього промислу АН УРСР (тепер — Інститут народознавства НАН України) та досліджуючи українські витинанки, М. Станкевич не лише відкрив перед нами їх багатогранну красу, а й продемонстрував глибину наукового осмислення цього мало відомого на той час мистецького явища. Аналітичний підхід автора у висвітленні теми найбільше проявився у створенні чіткої типології та систематизації творів, зокрема витинанок. Їх він поділив на три великі групи — одинарні, складні й комбіновані та

чітко охарактеризував відміни в структурі орнаментальних композицій кожної з них. Наукові здобутки вченого в цьому виді декоративного мистецтва, опубліковані 1986 р. у монографії «**Українські витинанки**» [17], знайшли гідне продовження і подальший розвиток у кандидатській дисертації його аспірантки Олени Тихонюк «Мистецтво витинанки в Україні кінця ХХ — початку ХХІ століть».

Поступово горизонти наукових зацікавлень М. Станкевич розширюються, істотно збагачуються й поглиблюються знаннями про інші види вітчизняного декоративного мистецтва. Критичний аналіз теоретичних праць відомих учених Г. Гегеля, Г. Земпера, Я. Фельке, О. Некрасова та М. Кагана і глибше осмислення жанрової специфіки творів дозволили М. Станкевичу піднятися до рівня теоретичних узагальнень — суттєво удосконалити структуру різних видів і жанрів декоративного мистецтва. Вона полягає у подальшій розробці морфологічної систематизації основних естетичних категорій декоративно-прикладного мистецтва і типології творів, зокрема в поділі на види, роди, типологічні групи, підгрупи, типи і художні твори.

Учений відзначив, що **види** декоративно-прикладного мистецтва є головною структурною одиницею морфології, і виділив такі з них: художнє деревообробництво, художня обробка каменю, художня обробка кістки й рогу, художня кераміка, художнє скло, художній метал, художня обробка шкіри, художнє плетіння, в'язання, художнє ткацтво, килимарство, гравіювання, різьблення, карбування, художнє ковальство, скань, просічний метал, витинанки, мереживо, виготовлення виробів з бісеру, емалі, а також меблів, посуду, хатніх прикрас, іграшок, одягу, ювелірних виробів тощо. Ці теоретичні здобутки автора опубліковані в навчальному посібнику «**Декоративно-прикладне мистецтво**» (1993) [1, с. 25—29].

Запропонована М. Станкевичем наукова теорія типології, яка базується на концепції морфологічного розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва, виявилася доволі успішною і придатною для вивчення пластичних мистецтв. Її підтримали передусім наукові працівники відділу народних художніх промислів, перейменованого у 1992 р. на відділ народного мистецтва Інституту народознавства НАН України, яким талановитий учений і вмільний організатор завідував упродовж 1991—2008 рр.

Михайло Станкевич, Івано-Франківськ. 2016 р. Світлина Ю. Станкевича

Михайло Станкевич і Микола Моздир. Львів, 2003 р. Світлина О. Никорак

Михайло Станкевич і Раїса Захарчук-Чугай на відкритті виставки «Паперове мереживо». Львів, МЕХП, 2008 р. Світлина Л. Герус

Михайло Станкевич з дружиною Марією на 80-літньому ювілеї Дмитра Шкрібляка. Косів, 2005 р. Світлина О. Никорак

Новорічний вечір. Зліва направо: Ф. Петрякова, М. Балагутрак, М. Федорусь, О. Макоїда, Г. Горинь, М. Станкевич, О. Никорак, М. Моздир, А. Колупаєва. Сидять: Г. Качор, Г. Мазурок. Львів, МЕХП, 2002 р. Світлина В. Васінчука

Новорічний вечір. Зліва направо: О. Олійник, Л. Герус, М. Моздир, О. Никорак, Г. Горинь, А. Колупаєва, Г. Качор, М. Станкевич. Львів, МЕХП, 2000 р. Світлина В. Васінчука

Цією типологією дотепер послуговуються колеги зі Львова та Івано-Франківська, а також молоді дослідники (магістри, аспіранти й докторанти) мистецьких вузів з Косова, Тернополя, Луцька, Хмельницька, Дрогобича, Чернігова, Києва, Сімферополя і наукових центрів цих та інших міст України.

Зокрема, принцип наукової систематизації творів декоративно-прикладного мистецтва, розпрацьований М. Станкевичем, послужив основою детальнішої типології, яку розробили багато дослідників: тканих (Раїса Захарчук-Чугай, Олена Никорак, Ольга Олійник, Нурія Акчуріна-Муфтієва, Марія Назарчук, Тетяна Марищук); вишитих (Раїса Захарчук-Чугай, Ірина Бавбекова, Тетяна Куцир); в'язаних, плетених, мережаних (Тетяна Зузяк, Олена Козакевич); бісерних (Олена Федорчук); керамічних (Олег Слободян, Людмила Герус, Агнія Колупаєва, Романа Мотиль, Галина Івашків, Світлана Вольська); шкіряних (Богдана Книш) та ін.

Типологія виробів з дерева (архітектурного оздоблення, культових та обрядових предметів, обладнання житла, посуду і начиння, знарядь праці, предметів господарського призначення, зброї та інших особистих речей, музичних інструментів, іграшок і «морок»), подана М. Станкевичем у згаданому навчальному посібнику і найповніше представлена в монографії «Українське художнє дерево» (2002) [18, с. 191—437], в подальшому вдосконалилася в дослідженнях Олега Болюка, Людмили Герус, Юрія Юсипчука, Наталії Дядюх-Богатько, Наталії Золотарчук, Володимира Попенюка та інших науковців.

Очолюючи відділ народних художніх промислів (згодом — народного мистецтва), М. Станкевич, як дбайливий, доброзичливий і вимогливий учитель, перший подавав приклад і всіляко спонукав колег у висвітленні тем шукати нових шляхів і методів дослідження, переходити від усталеної описовості до аналітики й теоретичних узагальнень. Керуючи дослідженнями різних тем, молодий, енергійний і заповзятий учений відзначався новим підходом до їх розв'язання та нестереотипними поглядами на питання, які стосуються передовсім теорії народного і сакрального мистецтва.

Індивідуальні наукові праці обдарованого науковця теж засвідчують значний поступ, новизну і глибину розкриття досліджуваних тем. Він постійно відкривав нові наукові напрями, наполегливо застосо-

уважав різні методи до вирішення складних завдань, шукав можливостей для самореалізації власних здібностей та гідних результатів праці. Неординарність мислення вченого проявлялася передусім у руйнуванні усталених стереотипів, спростуванні хибних міркувань попередників, висловлюючи свої припущення і сміливі гіпотези.

Вони значною мірою відображені і в статтях Михайла Станкевича, які торкаються теоретичних аспектів дослідження декоративного мистецтва. Найцінніші в науковому плані вибрані твори увійшли до збірника «**Автентичність мистецтва. Питання теорії пластичних мистецтв. Вибрані твори**» (2004) [14], в якому автору вдалося «не тільки продемонструвати ретроспекцію власних поглядів і міркувань щодо теорії мистецтва», а й дати поживу і потужний поштовх майбутнім дослідникам для подальших пошуків і дискусій у цьому напрямку.

Збірник укладений за монографічним принципом. У першій частині «**Типологія і структура**» вміщено статті, що розкривають теоретичні принципи морфології, які автор розпрацював наприкінці 1980-х — на початку 1990-х рр. у навчальному посібнику «**Декоративно-прикладне мистецтво**». Зокрема, вчений виділив такі рубрики: морфологія — система видів мистецтва; а також питання типології хреста; структура художнього тексту хреста; дохристиянська генеза українських сакральних пам'яток деревообробництва XVII—XIX століть.

До другої частини «**Теорія традиції**» увійшли дослідження, що розкривають основні закономірності художньої традиції у народному та професійному мистецтві різних часових періодів. Дослідник зосередив увагу на наступних ключових питаннях: мистецтвознавчі аспекти теорії традиції; давньогалицька мистецька традиція і культурні парадигми перехідних епох; проблема етномистецької традиції в модерні й авангарді; еволюція термінів етномистецтвознавства; народне мистецтво і дизайн; логіка основних рівнів формотворення; мистецтвознавство на межі тисячоліть.

Третя частина «**Стилістика і семантика**» містить статті, в яких розкрито своєрідність національного мистецтва: до національних парадигм українського народного мистецтва; проблеми теорії дослідження пластичних мистецтв; візерунок чи орнамент? (тер-

Михайло Станкевич з Оленою Никорак та Оленою Федорчук. Львів, ЛНАМ, 2006 р. Світлина О. Никорак

Олена Никорак, Орест Голубець, Михайло Станкевич, Людмила Герус. Львів, ЛНАМ, 1997 р. Світлина Л. Герус

Новорічний вечір. Зліва направо: Р. Мотиль, О. Макоїда, О. Олійник, М. Станкевич, Г. Качор, Г. Мазурок, М. Моздир, А. Колупаєва. Львів, МЕХП, 2002 р. Світлина В. Васінчука

Учасники конференції. Зліва направо, перший ряд: О. Богатчук, О. Шпак, М. Станкевич, О. Никорак, М. Салига, О. Гордійчук, Л. Іллюк, О. Слободян, В. Молинь. Другий ряд: Ю. Станкевич, М. Близнюк, В. Жаворонкова, Н. Стеф'юк. Косів, 2002 р. Світлина О. Шпак

Михайло Станкевич і Оксана Тріска. Львів, МЕХП, 2007 р. Світлина О. Федорчук

На урочистостях присвячених 80-річчю від дня народження Д.Ф. Шкрібляка. Зліва направо: К. Ткачик-Попенюк, М. Станкевич, Д. Шкрібляк, М. Станкевич, О. Слободян. Косів, 2005 р. Світлина О. Слободяна

мінологічні, онтологічні погляди і не тільки); автентичність мистецтва: до постановки питання.

Даючи високу оцінку цього збірника наукових праць М. Станкевича, відомий львівський мистецтвознавець Олег Боднар влучно відзначив: «через призму філософського ідеалу автентичності автор доводить, що суть народного мистецтва полягає у самотності «через самовираження у діалозі між традицією і новаторством», а також «у закоріненості та відкритості горизонтів значень» [2, с. 197—198].

Редакторський дар ученого проявився у виданні наукового щорічного збірника «Мистецтвознавство» (Львів). Цей друкований орган, як і львівська громадська організація «Спілка критиків та істориків мистецтва», засновані завдяки великим зусиллям та організаторським здібностям М. Станкевича. Як незмінний голова цієї фахової Спілки і головний редактор часопису він доклав чимало сил для формування його наукової концепції, дбав про належний фаховий рівень статей, у яких висвітлювалися різні аспекти наукової, художньо-критичної і громадської діяльності вітчизняних мистецтвознавців. За період каденції вченого вийшло 18 збірників. Кожен розпочинався оригінальним вступом «Сторінка редактора», містив рубрики: «Публікації», «Постаті», «Переклади» та «Панорама подій». У ньому порушувалися актуальні проблеми сучасного мистецтва, публікувалися теоретичні, методологічні статті відомих учених, а також результати досліджень аспірантів і здобувачів. Висвітлювалися також найвизначніші наукові здобутки відомих українських учених: А. Будзана, Л. Бурачинської, М. Голубця, І. Гургули, М. Драгана, Л. Долинського, П. Жолтовського, К. Матейко, М. Моздира, Я. Нановського, Х. Саноцької, Д. Фіголя, С. Таранушенка тощо. У часописах вміщені також переклади українською мовою низки мистецтвознавчих творів світової класики (Е. Гомбріха, А. Грабара, Д. Моргана, Е. Панофського) та інших провідних дослідників. Завершувалися збірники цінними відомостями про найважливіші події в галузі сучасного вітчизняного мистецтвознавства.

Родзинкою кожного числа цих наукових часописів були редакторські міні-есе, теоретичні праці з пластичного мистецтва і дизайну. Це стислі за обсягом, оригінальні, серйозні, часом дотепні, й глибокі за змістом, сповнені тонкого гумору і сарказ-

му передмови головного редактора на різні теми, які стосуються актуальних проблем мистецтва. Вони, за словами М. Станкевича, виражають найрадикальніші погляди автора щодо питань глобалізації в культурі, гламурного споживання, критики і рецензування, теорій рами та парадоксу, містичних трансформацій «реалізму», дзеркальності і деконструктивізму.

Найоригінальніші думки, сміливі, часом дискусійні погляди й твердження М. Станкевича з позиції сучасності на проблеми мистецтвознавства і дизайну, подані у журналах «Мистецтвознавство», згодом увійшли до авторського збірника **«Теорія рами. Вибрані праці з історії і теорії мистецтва» (2015) [16]**, зокрема першої частини **«Редакторські сторінки. Думки і погляди»**. Це короткі статті: «Глобалізація», «Постмодерністські стратегії мистецтвознавства», «Критичний погляд: калейдоскоп», «Теорія рами», «Погляд оптимістичний і не без гумору», «Гламурний синдром», «Критика — це здатність розрізнити й оцінювати», «Хто рецензує рецензії рецензентів?», «Сім «артадарунків» від міленіуму», «Теорія парадоксу і стиль парадоксу», «Чи може історія мистецтва зникнути?», «Містичні трансформації терміну «реалізм», «Дзеркало, дзеркальність і деконструктивізм», «Нотатки професора».

Друга частина **«Теорії мистецтва і дизайну»** містить теж статті, в яких докладніше розглядаються актуальні проблеми мистецтва. Зокрема, сюди увійшли статті: «Автентичність мистецтва», «До постановки питання», «Феномен ікони на склі», «Неісторія мистецтва»: формулювання наукової проблеми», «Від теорії естетики до теорії мистецтва», «Протодизайн, концепції і морфологія дизайну», «Проблеми ідентифікації дизайну».

Важливо, що висловлені автором міркування базуються на глибоких знаннях і теоретичних засадах, які можуть дати поштовх для подальшого розвитку науки.

Якісно вищим рівнем теоретичних узагальнень відзначається наступна, завершальна, наукова праця вченого. Ще працюючи у Львові, в Інституті народознавства, у 1999 р. Михайло Станкевич розпочав підготовку індивідуальної монографії **«Етноестетика — народного мистецтва філософія»**. Над нею він продовжував працювати з тривалими пере-

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 2 (140), 2018

Захисти магістрів у ЛНАМ. Зліва направо: Р. Шафран, М. Станкевич, К. Нікітенко, Г. Стельмашук, Я. Кравченко. Львів, 2014 р. Світлина Г. Стельмашук

Презентація альбому «Народна ікона на склі». Зліва направо: І. Завалій, М. Станкевич, Б. Возницький, О. Романів-Тріска, С. Кубів. Львів, Палац Потоцьких, 2008 р. Світлина О. Тріски

Презентація книги в Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького. М. Станкевич, О. Никорак, Я. Ткачук. Львів, 2016 р. Світлина А. Колупаєвої

Відділ народного мистецтва. Сидять зліва направо: М. Моздир, Р. Захарчук-Чугай, М. Станкевич, О. Никорак, О. Кошовий. Стоять: Р. Дутка, О. Олійник, Л. Герус, О. Макоїда, Р. Мотиль, О. Болюк, А. Колупаєва, І. Филипів, В. Тарас, О. Козакевич, Г. Качор, О. Шпак, О. Федорчук. Львів, МЕХП, 2008 р. Світлина В. Васінчука

Засідання спеціалізованої вченої ради у ЛНАМ. Зліва направо: М. Станкевич, Л. Цимбала, Г. Стельмащук, О. Голубець. Львів, 2014. Світлина Г. Стельмащук

Новорічний вечір. Зліва направо: О. Олійник, О. Макоїда, Л. Герус, А. Колупаєва, М. Станкевич, Р. Мотиль, О. Никорак, С. Боньковська. Львів, МЕХП, 2000 р. Світлина В. Васінчука

рвами в Інституті мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Сте-

фаника» в Івано-Франківську і, на щастя, встиг її завершити наприкінці свого життя.

Підготовлений до друку рукопис має чітку науково виважену і логічну структуру, яка дала змогу автору розробити струнку теорію етноестетики, визначити найважливіші параметри естетичних цінностей, закономірності їх створення, застосування, оцінки, семантики та сприйняття. У передмові Михайло Євстахійович зауважив, що «це перша спроба окреслити найвиразніші контури етноестетики, досягнути її найважливіші сутнісні прояви».

Композиція названої праці побудована за системно-морфологічним принципом, який, за словами дослідника, «відповідає завданням книги — показати різновекторність і поліфункціональність етноестетичних категорій». У цій монографії М. Станкевич значну увагу приділив питанням семіотики і семантики, морфології та типології мистецтва.

У першому розділі «**Аксіологія народного мистецтва**» з'ясовано основні положення аксіології народного мистецтва — теорії цінностей: духовність (розважальність, святковість, сакральність, чарівність); утилітарність (інструментальність, місткість, зручність, знаковість). Зокрема, розкриваючи поняття духовність, автор наголошує на тому, що «тисячолітні матеріальні набутки й духовний світ українців, як і інших етносів, найтісніше переплелись у народному мистецтві». Аналізуючи кожен з названих ціннісних категорій етноестетики, вчений наводить приклади, які переконливо ілюструють це.

Другий розділ має назву «**Формальні концепції творчості**». У ньому дослідник виділив будову й оздоблення (тектонічність, декор, орнамент, візуалізм); орієнтири і зв'язки (космологію та антропоцентризм); синтез мотивів і форм; мистецькі системи і комплекси. На думку автора, ці концепції «допоможуть з'ясувати функціональну і семантичну роль традиційного мистецтва».

У третьому розділі «**Категорії етноестетики**» зосереджено увагу на найважливіших із них: канон, традиція та інновація (канон — як закон повторення, виникнення та функціонування традиції, традиційні мотиви в модерні та авангарді); повторення та наслідування (визначення особливостей, відтворництво, наслідування декоративності); семіотика і семантика (загальні поняття, семіотика і структура, семантика); примітив (виникнення і трансформуван-

ня терміна, особливості примітиву); декоративність (поняття декоративності, види декоративності).

Четвертий розділ «*Мистецтво та етносвідомість*» розкриває поняття: національне у творчості (проблеми національного, етнічна свідомість і своєрідність мистецтва, національні парадигми); соціальні координати етномистецтва (народне мистецтво і мода, етнодизайн — стилізація, фальшування, кітч).

В останньому розділі «*Морфологія народного мистецтва*» подано систематизацію видів, жанрів і типологічних груп творів. Висвітлено наступні поняття: диференціація, форми етномистецької діяльності; система і синтез етномистецтва (облаштування життєвого простору, сакральний простір та його об'єкти); народна архітектура (ужиткове будівництво, сакральні будівлі); декоративно-ужиткове мистецтво (одяг, знаряддя, місткості, предмети зручності, ритуальні предмети); образотворче мистецтво (народна пластика, малярство, гравюра).

Отже, у підготовленій до друку праці не лише уточнено і поглиблено вже існуючі, а й розроблено нові мистецтвознавчі підходи категорій, універсалій та парадигми. Системно-морфологічний принцип подачі матеріалу дозволив автору показати різновекторність і поліфункціональність естетичних категорій.

Варто відзначити, що зміст цієї, як і попередніх, монографії є свого роду енциклопедією народного, а частини й класичного, мистецтва. Написаний у притаманній М. Станкевичу манері, де «словам тісно, а думкам просторо», він засвідчує колосальну ерудицію і високий професіоналізм автора. Це глибокий і вдумливий аналіз українського вченого змін і трансформацій вітчизняного (традиційного, академічного, модерного і постмодерного) мистецтва у взаємозв'язку з аналогічними чи подібними процесами у сусідніх і віддалених від України народів. Не менш важливу наукову цінність має словник термінів і понять, які використані в «Етностетиці», що суттєво доповнює зміст праці.

На наш погляд, Михайлові Станкевичу в згаданій праці, яка стала підсумком його наукового добробку, вдалося «ствердити вагому роль етностетики для забезпечення максимально високого рівня теоретичних узагальнень при дослідженні народного мистецтва».

Загалом, творчий ужинок М. Станкевича приніс йому заслужене визнання. Він виховав молоде

Святкування у відділі народного мистецтва. Сидять зліва направо: Г. Івашків, М. Станкевич, О. Никорак, Р. Захарчук-Чугай, М. Моздир. Стоять: О. Макоїда, О. Олійник, М. Смолій, О. Шпак, Р. Мотиль, О. Кошовий, О. Федорчук. Львів, МЕХП, 2001 р. Світлина О. Никорак

Експедиція на Західну Волинь і Північно-Західне Полісся. Зліва направо: С. Боньковська, О. Никорак, В. Романів, М. Станкевич, М. Моздир, 1997 р. Світлина А. Клімашевського

покоління талановитих і амбітних вчених, яке гідно продовжує започатковані авторитетним ученим дослідження.

Сподіваємося, що й теоретичні напрацювання вченого знайдуть своє продовження і належний розвиток у наступних дослідженнях великої когорти вдячних його колег, учнів та послідовників.

1. Антонович Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. Антонович, Р. Захарчук-Чугай, М. Станкевич. — Львів : Світ, 1993. — 272 с. : іл.
2. Боднар О. [Рец. на збірник. М. Станкевич Автентичність мистецтва. Питання теорії пластичних мистецтв. Вибрані праці. — Львів : СКІМ, 2004. — 192с.] / О. Боднар // Мистецтвознавство '04. — Львів : Спілка критиків та істориків мистецтва, 2004. — С. 197—198.

3. Герус Л. 60-річний ювілей Михайла Станкевича / Л. Герус // Мистецтвознавство '08. — Львів : Спілка критиків та істориків мистецтва, 2008. — С. 246—247.
4. Герус Л. Відділ народного мистецтва: 25-ліття діяльності / Л. Герус // Народознавчі зошити. — 2017. — № 5. — С. 1003—1018.
5. Кафедра дизайну і теорії мистецтва : бібліографічний покажчик / уклад. Г.В. Макогін, В.М. Лотоцька, І.В. Стребкова ; відп. ред. М.Є. Станкевич. — Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. — 96 с.
6. Михайленко М. [Рец. на книгу Станкевич Михайло. Українське художнє дерево XVI—XX ст. — Львів, 2002. — 480 с. : іл. (Інститут народознавства НАНУ)] / М. Михайленко, О. Омелян // Ант. — 2005. — № 13—15. — С. 129—131.
7. Никорак О.І. Життя віддане науці / О. Никорак // Народознавчі зошити. — 2017. — № 2 (134). — С. 491—497.
8. Никорак О.І. Ошатна книга Михайла Станкевича «Бучач та околиці. Маленькі образки» (Львів : СКІМ, 2010. — 256 с. : іл.) / О. Никорак // Мистецтвознавство '10: науковий збірник. — Львів : Спілка критиків та істориків мистецтва, 2010. — С. 279—280.
9. Откович В. Спроба портрета / В. Откович // Михайло Станкевич. Бібліографічний покажчик. — Львів : Інститут народознавства НАНУ, 1998. — С. 5—8.
10. Саноцька Х. Ажурні витинанки / Х. Саноцька // Вільне життя. — 1987. — № 194. — 19 жовт.
11. Селівачов М.Р. Монографічне дослідження про витинанки (Українські витинанки) / М. Селівачов // Народна творчість та етнографія. — Київ, 1986—1988. — № 1. — С. 79—80.
12. Селівачов М.Р. [Рец. Михайло Станкевич. Бібліографічний покажчик. — Львів : Інститут народознавства НАН України, 1998. — 31 с. : іл.] / М. Селівачов // Ант. — 1999. — № 1. — С. 47.
13. Селівачов М.Р. Фундаментальне дослідження художнього деревообробництва (рец. на книгу М. Станкевича «Українське художнє дерево XVI—XX ст.») / М. Селівачов // Український гуманітарний огляд. — Вип. 10. — Київ, 2004. — С. 104—114.
14. Станкевич М.Є. Автентичність мистецтва. Питання теорії пластичних мистецтв. Вибрані твори / М. Станкевич. — Львів : Спілка критиків та істориків мистецтва, 2004. — 190 с. : іл.
15. Станкевич М. Бібліографічний покажчик / М. Станкевич ; Інститут народознавства НАН України. — Львів, 1998. — 31 с. : іл.
16. Станкевич М. Теорія рами. Вибрані праці з історії і теорії мистецтва / М. Станкевич. — Львів : Спілка критиків та істориків мистецтва, 2015. — 167 с. : іл.
17. Станкевич М.Є. Українські витинанки / М. Станкевич. — Київ : Наукова думка, 1986. — 122 с. : іл.
18. Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI—XX ст. / М. Станкевич. — Львів : Афіша, 2002. — 479 с. : іл.
19. Українські витинанки: Ретроспективна виставка: Каталог / автор вступної статті та упорядник М. Станкевич. — Львів : Музей етнографії та художнього промислу АН УРСР, 1981. — 24 с. : іл.
20. Федорук О. Переднє слово / О. Федорук // Станкевич М. Українське художнє дерево XVI—XX ст. — Львів : Афіша, 2002. — С. 5—6.

Olena Nykorak

**MYKHAILO STANKEVYCH —
THE RESEARCHER OF DECORATIVE
ART THEORY**

The scientific achievements of an outstanding Ukrainian scientist Mykhailo Stankevych are analyzed. The main attention is paid to his works. An art critique of the most significant theoretical achievements of the author in the field of decorative art is given.

Keywords: Mykhailo Stankevych, theory of decorative art, ethnoesthetics, morphology, typology, tradition and innovation, stylistics and semantics.

Olena Nykorak

**МЫХАЙЛО СТАНКЭВЫЧ —
ИССЛЕДОВАТЕЛЬ ТЕОРИИ
ДЕКОРАТИВНОГО ИСКУССТВА**

Проанализировано научные исследования выдающегося украинского ученого Мыхайла Станкэвыча. Главное внимание обращено на основные его работы. Дана искусствоведческая оценка наиболее значительных теоретических достижений автора в области декоративного искусства.

Ключевые слова: Мыхайло Станкэвыч, теория декоративного искусства, этноэстетика, морфология, типология, традиция и инновация, стилистика и семантика.